

International Science Group

ISG-KONF.COM

**ABOUT THE PROBLEMS OF
SCIENCE AND PRACTICE,
TASKS AND WAYS TO
SOLVE THEM**

VI

**SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

26-30 October

Milan, Italy

DOI 10.46299/ISG.2020.II.VI

ISBN 978-1-63649-928-4

**ABOUT THE PROBLEMS OF
SCIENCE AND PRACTICE, TASKS
AND WAYS TO SOLVE THEM**

Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference

Milan, Italy
October 26-30, 2020

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

70.	Ахновська І.О. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИЧИН ПЕРЕХОДУ НА СІМЕЙНУ ФОРМУ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ	287
71.	Воскобойнікова-Гузєва О.В. РОЛЬ І МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДНПБ УКРАЇНИ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	291
72.	Глущенко В. ФУНКЦІЇ МОВЛЕННЄВО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	294
73.	Голінська Т.М., Фаренюк Н.В. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ЛПЛЕННЯ	299
74.	Голінська Т.М., Мельниченко Л.В. ПРИНЦИПИ ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	305
75.	Єфімова О.В., Антонов В.А. КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТАНЦІВНИКА БАЛЬНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ	309
76.	Івершинь А.Г. ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	313
77.	Карплюк О.О., Сизоненко Г.О. СПРОБА ПОДОЛАТИ «КОМУНІКАТИВНИЙ БАР'ЄР» В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВНЗ	315
78.	Комар А.В. БАЛЕТМЕЙСТЕРСЬКІ ВМІННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ	318
79.	Коробченко А.А., Бельчев П.В., Бельчева Т.Ф. РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ	323
80.	Косенчук Ю.Г. РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ФІНЛЯНДСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ : ПОСТУП ДО УСПІХУ.	329

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

4. Пархоменко О.М. Формування балетмейстерських умінь майбутніх вчителів хореографії у процесі фахової підготовки .): автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ 2016, 26 с.
5. Педагогическая энциклопедия / Ред. И. А. Каиров. В 4-х т. – Т.2. – М. : Энциклопедия, 1965. – 912 с.
6. Філософський словник / За редакцією В. І. Шинкарука. Київ – 1986. – 796 с.

РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Коробченко Ангеліна Анатоліївна

доктор історичних наук, професор,
професор кафедри педагогіки і педагогічної майстерності,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Бєльчев Павло Васильович

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри математики і фізики,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Бєльчева Тетяна Федорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Одним із найважливіших завдань державної політики України є впровадження інклюзивної освіти. В основу концепції інклюзивної освіти покладена ідея про рівні права на освіту усіх дітей незалежно від їх фізичних, психічних, інтелектуальних, культурно-етнічних, мовно-культурних та інших особливостей, проголошених в наступних документах: Загальна Декларація прав людини (ООН, 10 грудня 1948); Декларація прав дитини (ООН, 20 листопада 1959 р.); Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (ЮНЕСКО, 14 грудня 1960 р.); Декларація соціального прогресу і розвитку (ООН, 11 грудня 1969 р.); Всесвітня декларація про забезпечення виживання, захист і розвиток дітей (Нью-Йорк, 30 вересня 1990 р.); Всесвітня декларація про освіту для всіх – задоволення базових освітніх потреб (Всесвітня конференція з освіти для всіх, м. Джомт'єн (Таїланд), 5-9 березня 1990 р.); Саламанкська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами та Рамки дій (Всесвітня конференція щодо освіти осіб з особливими потребами: доступ і якість, м. Саламанка (Іспанія), 7-10 червня 1994 р.) та ін.

Визнання Україною зазначених Конвенцій та Декларацій посилює увагу до проблем дітей, які мають відхилення фізичного та (або) розумового розвитку, зумовило необхідність розробки цілеспрямованих дій держави для створення найсприятливіших умов для забезпечення їхньої самоактуалізації, активної участі в системі сучасних суспільних відносин.

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

На жаль чисельність дітей з особливими потребами в Україні, як і в усьому світі, невпинно зростає. Такі діти потребують, пильної уваги, підтримки, захисту з боку держави. І, звичайно, для кожної такої дитини має бути забезпечений рівний доступ до якісної освіти.

Надзвичайно важливим є той факт, що Міністерством освіти і науки було розроблено проєкт Національної стратегії розвитку інклюзивної освіти на 2020-2030 роки та план заходів з її реалізації. Документ направлено на погодження до Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Мінсоцполітики, МінТОТ, Мінфіну, МєРТ, Національної асамблеї людей з інвалідністю тощо. Україна активно розвиває інклюзивне навчання з метою створення єдиних підходів у системі освіти України, де кожна дитина буде охоплена навчанням та зможе реалізувати свій потенціал. Так, інклюзивне освітнє середовище та система освітніх послуг мають відповідати міжнародним стандартам. Це буде гарантувати здобувачам освіти можливість вчитись, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб, на всіх рівнях освіти протягом усього життя. Розроблена Національна стратегія має на меті вирішити наступні завдання: виявити та якісно оцінити особливі освітні потреби у здобувачів освіти; створити умови для навчання у районах або об'єднаних громадах кожній особі відповідно до її особливих освітніх потреб; підвищити рівень підготовленості педагогічних працівників для задоволення потреб кожного здобувача освіти; удосконалити механізми фінансування освіти осіб з особливими освітніми потребами; забезпечити в закладах освіти умови для здобуття якісної освіти особами з особливими освітніми потребами.

Активізувався й пошук науковців у цьому напрямі (В. Андрущенко, О. Антошак [1], О. Безпалько, В. Бондар [2], К. Бондар [3], Т. Бондар [4], Л. Будяк, І. Гевко [5; 6], Е. Данілавічюте [7], Т. Євтухова, І. Іванова, В. Ільїна, Л. Коваль, О. Козлітіна [15], А. Колупаєва [9-14; 21], С. Литовченко [7], В. Ляшенко, Є. Мартинова, Ю. Масловська [15], С. Миронова [16], О. Мовчан, Ю. Найда [22], В. Ночовка [18], О. Рассказова, О. Савченко, Т. Самсонова, В. Синьов, Н. Софій [22], О. Столяренко, В. Синьова, П. Таланчука, Є. Тарасенка, Л. Туріщева, З. Удич, М. Чайковський, О. Чопік, Н. Шаповала, З. Шевців [24], А. Шевчук, Д. Шульженко [26] та інших).

В працях указаних авторів піднімається та вирішується ціла низка актуальних проблем в галузі інклюзивної освіти: перспективи розбудови системи освіти осіб з особливими потребами та впровадження інклюзивної освіти; удосконалення змісту, форм і методів навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в спеціальних закладах освіти та в умовах інклюзії; правові аспекти інклюзивної освіти; вивчення та узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку системи інклюзивної освіти; управління інклюзивними закладами освіти; психологічні аспекти впровадження інклюзивної освіти та багато інших.

Вагомий внесок у розробку проблеми інклюзивної освіти здійснено А. Колупаєвою [9-14, 21]. Заслугою дослідниці стало видання понад 150 публікацій з проблем інклюзивної освіти. Серед них навчально-методичні посібники,

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

програми, що рекомендовані Міністерством освіти і науки України для педагогів закладів загальної середньої та вищої освіти, фахівців, які працюють з дітьми з особливими потребами. Авторкою розроблено цілу низку підручників для дітей з особливими потребами, зокрема «Буквар» для дітей з важкими порушеннями мовлення, «Рідна мова» для дітей із затримкою психічного розвитку.

Як зазначає А. Колупаєва, за період з 1991 р. й до сьогоднішнього дня освіта дітей з особливими потребами зазнала істотних трансформаційних змін: від інституалізації до інклюзії. Суспільно-політичні та соціокультурні процеси, що відбувалися в Україні призвели до виокремлення кількох етапів розвитку освіти дітей з особливими потребами. I етап (1991 – 2000 рр.) функціонування української системи спеціальної освіти розпочався з ратифікації міжнародних документів щодо дотримання прав людини, а також визнання в основних законодавчих актах України права на здобуття освіти всіма громадянами, в тому числі й з особливими потребами, у загальноосвітньому просторі. II етап (2001 – 2010 рр.) розвитку системи освіти осіб з особливими потребами характеризується спробами переведення закладів спеціальної освіти з режиму інерційного функціонування в режим випереджувального інноваційного поступу та значною активізацією стихійного інтегрування дітей з особливими потребами до закладів загальної освіти на тлі ствердження інклюзивної освіти в демократичних країнах. III етап (2011 р. – донині) характеризується основною тенденцією в освіті дітей з особливими потребами, що полягає в оптимізації спеціальних навчальних закладів та впровадженні інклюзивної освіти на теренах України [13, с. 31-32].

В своїх працях вчена переконує, що «на сучасному етапі ідея інклюзії набуває адекватних обрисів і перетворюється на основоположну категорію дидактики; впровадження інклюзивної освіти - складна, неоднозначна проблема, що потребує розгляду та розроблення нормативно-правових, психолого-педагогічних, програмно-змістових, соціально-психологічних засад».

В монографії А. Колупаєвої «Інклюзивна освіта: реалії та перспективи» (2009) подано історико-педагогічне узагальнення науково-теоретичних підходів до процесу залучення осіб з обмеженими можливостями здоров'я у загальноосвітній простір. Автором визначено понятійно-термінологічне поле інклюзивної освіти; проаналізовано міжнародне та українське законодавство стосовно навчання осіб з обмеженими можливостями здоров'я; відтворено генезис, визначено тенденції й розкрито проблеми становлення інклюзивної освіти в країнах Західної Європи та Північної Америки; розкрито особливості впровадження інклюзивного навчання в системі національної освіти. Дослідницею представлено теоретико-експериментальну модель інклюзивної освіти в Україні [10].

Останнім часом побачила світ велика кількість навчально-методичних посібників, адресованих викладачам та здобувачам закладів вищої освіти, вчителям, керівникам закладів загальної та спеціальної освіти, слухачам системи післядипломної педагогічної освіти, батькам дітей з особливими освітніми потребами. Головною метою цих посібників є створення умов для подальшого

розвитку інклюзивної освіти в Україні. Серед них слід відзначити наступні: Н. Софій, Ю. Найда «Розвиток ресурсних центрів для батьків дітей з особливими потребами» (2007) [22]; В. Шнайдер «Інклюзивна освіта: теоретико-методологічні, організаційні засади впровадження» (2010) [25]; «Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами» за ред. А. Колупаєвої у 9 кн. [21]; Е. Данілавічюте, С. Литовченко «Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі» (2012) [7]; А. Колупаєва, О. Таранченко, І. Білозерська «Основи інклюзивної освіти» (2012) [13]; «Навчально-методичний посібник для батьків дітей з особливими освітніми потребами», за заг. ред. А. Колупаєвої (2013) [17]; З. Удич «Основи інклюзивної освіти» (2015) [23]; С. Миронова «Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник» (2016) [16]; З. Шевців Основи інклюзивної педагогіки (2017) [24]; К. Бондар «Теорія і практика інклюзивної освіти» (2019), М. Порошенко «Інклюзивна освіта» (2019)» [3].

Впродовж вказаного періоду була підготовлена низка дисертаційних досліджень, в яких піднімається проблема інклюзивної освіти. Зокрема, це роботи таких авторів, А. Колупаєва «Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади» (2007), як С. Миронова «Теоретико-методичні основи підготовки майбутніх учителів до корекційної роботи в освітніх закладах для дітей з вадами інтелекту» (2007), Л. Будяк «Організаційно-педагогічні умови інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку в загальноосвітній сільській школі» (2010), Ю. Богінська «Теорія та практика соціально-педагогічної підтримки студентів з обмеженими можливостями життєдіяльності у вищих навчальних закладах» (2013), М. Захарчук «Становлення та розвиток інклюзивної освіти у США» (2013), О. Чопік «Формування взаємин дітей з вадами опорно-рухового апарату із здоровими ровесниками в умовах інклюзивного навчання» (2013), О. Рассказова «Теорія та практика розвитку соціальності учнів в умовах інклюзивної освіти» (2014), О. Ферт «Педагогічні засади діяльності громадських організацій в сфері формування інклюзивної освітньої політики в Україні і Канаді» (2014), І. Кузава «Теоретичні та методичні засади інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку» (2015), М. Чайковський «Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з молоддю з особливими потребами в умовах інклюзивного освітнього простору» (2016), Н. Софій «Організаційно-педагогічні умови інтегрованого супроводу учнів з особливими потребами в інклюзивному навчальному закладі» (2017), М. Берегова «Дидактико-практична підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору» (2019), М. Буйняк «Формування психологічної готовності вчителів до інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами» (2019), Г. Скиба «Формування міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти» (2020).

Незважаючи на посилений інтерес науковців до проблем інклюзивної освіти, залишається чимало питань, які потребують свого подальшого вирішення.

Список літератури

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

1. Антощак О. Розвиток інклюзивної освіти. *Соціальний педагог*. 2014. № 12. С. 55-57.
2. Бондар В.І., Золотеверх В.В. Історія олігофренопедагогіки : підручник. Київ: Знання, 2007. 376 с.
3. Бондар К.М. Теорія і практика інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник [2-ге вид, доп.]. – Проєкт «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с.
4. Бондар Т.І. Інклюзивна освіта в США та Канаді: тенденції розвитку : монографія; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Черкаси, 2018. 511 с.
5. Гевко І. В. Значення інноваційних технологій при здійсненні інклюзивної освіти. *Педагогічний альманах: збірник Комунального вищого навчального закладу Херсонська академія неперервної освіти Херсонської обласної ради*. Херсон, 2018. Випуск № 37. С. 236–240.
6. Гевко І. Інклюзивна освіта в Україні: сучасний стан та проблеми розвитку. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2019. № 1(64). С. 52-58.
7. Данілавичюте Е. А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 287 с.
8. Ервін Е., Кугельмас Д. Підготовка вчителів і вихователів до роботи в інклюзивних класах та групах. Київ : Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2000. 203 с.
9. Інклюзивне навчання: досвід упровадження / упоряд. А. А. Колупаєва ; ред. рада М. Мосієнко, М. Голубенко, Т. Шаповал, Г. Харук ; авт. кол.: І. Луценко, Д. Романовська, Л. Кирилецька та ін. – Київ : ВГ Шкільний світ, 2015. 200 с.
10. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта : реалії та перспективи. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.
11. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта як трансформаційна стратегія сучасної освітньої політики. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2010. № 7. С. 11-19.
12. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : науково-методичний посібник / Нац. акад. пед. наук, Ін-т спец. педагогіки. Вид. доповн. та переробл. Київ : Атопол, 2011. 272 с.
13. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія]. Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
14. Колупаєва А.А., Таранченко О.М., Білозерська І.О. та ін. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ : «А.С.К.», 2012. 308 с.